

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ЛЬВІВСЬКА ЕКОНОМІЧНА ФУНДАЦІЯ»

ОБЩЕСТВЕННАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ
«ЛЬВОВСКАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ФУНДАЦИЯ»

Стратегічні орієнтири розвитку економіки країни та регіонів

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Львів, 25 вересня 2021 року)

Стратегические ориентиры развития экономики страны и регионов

Материалы
Всеукраинской научно-практической конференции
(Львов, 25 сентября 2021 года)

Львів
2021

УДК 330.34(063)
С 83

Стратегічні орієнтири розвитку економіки країни та регіонів:
Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 25 вересня 2021 року) / ГО «Львівська економічна фундація». – Львів: ЛЕФ, 2021. – 100 с.

Стратегические ориентиры развития экономики страны и регионов:
Материалы всеукраинской научно-практической конференции (Львов, 25 сентября 2021 года) / ОО «Львовская экономическая фундация». – Львов: ЛЭФ, 2021. – 100 с.

УДК 330.34(063)
С 83

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2021
© Львівська економічна фундація, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

- Гуржій О. В., Перетяцько О. І.**
ГРОМАДСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ
ЯК ДІЄВИЙ МЕХАНІЗМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ 5
- Лункіна Т. І.**
РОЛЬ ЛОКАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
У РОЗВИТКОВІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ..... 10
- Пушак Я. Я., Харабовський Ю. І.**
ВПЛИВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ
НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ 12
- Янать Лі**
ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
УЧАСНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ..... 15

СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

- Беженар І. М., Мамчур В. А.**
ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА АГРАРНОЇ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 20
- Корецька О. В., Ковбасюк Е. М.**
ЕКОНОМІЧНИЙ ПІДХІД У КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ 26
- Шура Н. О., Мамедова А. А.**
ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ
ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ
РІЗНИМИ СУБ'ЄКТАМИ ТАКОЇ ОЦІНКИ 30

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

- Богословцев Є. В., Арестов С. В.**
ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ 34
- Костюк А. С., Арестов С. В.**
ВПЛИВ АЕС НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ТУРИЗМ 37

СЕКЦІЯ 4. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

- Близнюк В. В.**
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ІНКЛЮЗИВНОСТІ
В КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ..... 42
- Гаращенко Т. М.**
СУЧАСНІ АСПЕКТИ МЕРТВОНАРОДЖЕННЯ В УКРАЇНІ 46
- Тимчак В. С.**
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я..... 50

Яценко Л. Д. ПІДВИЩЕННЯ ТРУДОВОЇ МОБІЛЬНОСТІ ДЛЯ ПОМ'ЯКШЕННЯ СИТУАЦІЇ НА РИНКУ ПРАЦІ.....	54
--	----

СЕКЦІЯ 5. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Бондаренко Н. М., Волобой А. Є. ПОДАТКОВА СИСТЕМА КИТАЮ	59
---	----

Гладчук О. М. РОЛЬ ФОРМАЛЬНИХ ТА НЕФОРМАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ ТА ЇХ ВЗАЄМОДІЯ НА РИНКАХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	62
--	----

Горбунова Ю. Р. РОЗВИТОК СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	66
---	----

Західна О. Р., Нестеренко В. О. АНАЛІЗ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ.....	70
--	----

Найденко О. Є. ПРАКТИКА ОПОДАТКУВАННЯ СІМЕЙНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	74
--	----

Чернодубова Е. В., Розмислова М. О. ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНЕЗИСУ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОШЕНЬ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ФІНАНСОВОГО ВИРІВНЮВАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	78
--	----

СЕКЦІЯ 6. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Гевчук А. В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ АГРАРНИХ РОЗПИСОК ЯК ФОРМИ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН БІЗНЕС ОДИНИЦЬ	83
---	----

Круглик В. О., Артюх О. В. МІНІМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ ЯК ОДНА ІЗ ГОЛОВНИХ ПРОБЛЕМ ОПОДАТКУВАННЯ.....	88
--	----

Саволук А. М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ЄДИНИМ ПОДАТКОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ	90
--	----

Шанюк О. М. АНАЛІЗ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ПРИКАРПАТТЯ.....	95
--	----

Найденко О. Є.
*кандидат економічних наук, доцент кафедри митної справи
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна*

ПРАКТИКА ОПОДАТКУВАННЯ СІМЕЙНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Практика європейського оподаткування свідчить про обґрунтований підхід зарубіжних країн до стимулювання розвитку сімейних підприємств у формі юридичних осіб або фізичних осіб-підприємців.

Сімейні підприємства становлять в країнах світу становлять від 60 до 85 % всіх компаній. В більшості країн сімейний бізнес здійснюється у рамках фермерських господарств.

Метою тез є аналіз практики оподаткування сімейного бізнесу в Україні.

В цілому, на сьогоднішній день для світового сімейного бізнесу характерні дві особливості. В першу чергу, збереження величезної кількості малих і середніх підприємств, створених членами сім'ї. Друга особливість – наявність величезних сімейних корпорацій і холдингів зі світовим ім'ям і віковою історією, що передаються вже 3-6 разів у спадок [1].

В українському законодавстві наразі відсутнє законодавче визначення поняття «сімейне підприємство». За останні роки в Україні робилось декілька спроб запровадити механізм регулювання діяльності сімейних підприємств.

Так, в 2010 році в Україні було розроблено проект закону «Про сімейне підприємство» [2], згідно з яким «сімейне підприємство запропоновано розглядати як форму підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання здійснювати діяльність у сфері громадського харчування, надання готельних та побутових послуг, виготовлення та/або продажу товарів кінцевому споживачу з метою отримання прибутку». Тобто, відразу пропонувалось обмежити сфери діяльності сімейних підприємств (наприклад, відсутні різні послуги: консалтингові, транспортні тощо) та передбачити статус юридичної особи для

сімейних підприємств. Це в певній мірі була дискримінація фізичних осіб-підприємців.

Цей законопроект був дуже схожий на існуючу спрощену систему оподаткування, регламентовану розділом XIV Податкового кодексу України.

Але при цьому недоліками проекту можна вважати: тимчасовий характер дії закону (до кінця 2015 року); незначна кількість видів діяльності, якими могло займатися сімейне підприємство; обмеження кількості членів сім'ї до 5 осіб; необхідність розробки статуту; обов'язковість сплати ПДВ.

У березні 2013 р. Верховна Рада зареєструвала законопроект № 2441 «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо стимулювання розвитку сімейного підприємництва)» [3]. Проектом Закону було надано визначення «сімейне підприємство», відповідно до якого – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з обов'язковим використанням праці членів своєї сім'ї з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Законопроектом пропонувалося встановити зменшений розмір ставки єдиного податку для суб'єктів сімейного підприємництва:

для платників першої групи – від 1 до 5 відсотків розміру мінімальної заробітної плати;

для платників другої групи – від 2 до 10 відсотків розміру мінімальної заробітної плати;

для платників третьої групи (платників ПДВ) – 2 відсотки;

для платників третьої групи (неплатників ПДВ) – 4 відсотки.

Законопроектом також пропонувалось не враховувати працюючих членів сім'ї фізичної особи-підприємця або засновника юридичної особи при розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку для віднесення такого платника до одної із чотирьох груп платників єдиного податку.

До недоліку такого законопроекту слід віднести неоднозначне трактування осіб, які можуть застосовувати таку систему оподаткування, оскільки суб'єкти господарювання можуть

відноситися до категорії юридичних осіб так і до фізичних осіб-підприємців.

Позитивним моментом можна вважати знижені ставки єдиного податку та можливість вибору сплати податку на додану вартість.

В діючому податковому законодавстві існує механізм сімейного оподаткування. Застосовується він до платників єдиного податку 4 групи.

Так вимогами віднесення до четвертої групи платників єдиного податку фізичних осіб-підприємців, які провадять діяльність виключно в межах фермерського господарства, є: здійснення виключно вирощування, відгодовування сільськогосподарської продукції, збирання, вилов, переробку такої власновирощеної або відгодованої продукції та її продаж; провадження господарської діяльності (крім постачання) за місцем податкової адреси; не використання праці найманих осіб; членами фермерського господарства такої фізичної особи є лише члени її сім'ї у визначенні частини другої статті 3 Сімейного кодексу України; площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду у власності та/або користуванні членів фермерського господарства становить не менше двох гектарів, але не більше 20 гектарів.

Існування сімейних підприємств в рамках 4 групи платників єдиного податку дозволяє їм не обмежувати суму річного доходу, але зобов'язує дотримуватися 75 %-го критерію щодо обсягів сільськогосподарського товарного виробництва.

В лютому 2021 року Верховна Рада України прийняла у першому читанні проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо стимулювання діяльності фермерських господарств» № 4046 [4], яким передбачено:

надання грошової допомоги з державного бюджету фермерському господарству, голова якого має вік не більше 35 років;

врегулювання питань щодо земельних ділянок фермерського сімейного господарства та отримання фермерським сімейним господарством грошової допомоги через Український державний фонд підтримки фермерських господарств.

Перевагами такого проекту вважаємо можливість фермерських сімейних господарств отримувати державну допомогу, що може

зацікавити сім'ї, створювати фермерські господарства. Це може в тому числі знизити рівень безробіття. Але запропоновані зміни обмежують права осіб, віком більше 35 років. Також проектом закону не передбачено ніяких змін до податкового законодавства. Хоча в деяких випадках надання податкових пільг буде ефективним засобом підтримки, аніж державна грошова допомога.

У березні 2021 року в Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» щодо стимулювання виробництва молока» № 5297 [5].

Проектом закону передбачено надання державної дотації (в тому числі сімейним фермерським господарствам) на кожен тону сирого молока, виробленого в межах не менше 4 тонн та не більше 8 тонн молока на одну ідентифіковану велику рогату худобу молочну, в сумі не більше, ніж 150 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року на одного суб'єкта отримання дотації. З одного боку це стимулює осіб для виробництва сирого молока, а з іншого – призведе до чергових втрат бюджету, які мають бути компенсовані за рахунок інших джерел. Як і в проекті закону № 4046, в даному законопроекті відсутні будь-які норми, пов'язані зі змінами у Податковому кодексі України.

Отже, як бачимо, світовий досвід підтверджує доцільність застосування практики оподаткування сімейних підприємств. Спроби впровадити такий механізм в Україні не призвели до успіху в повному обсязі (лише окремі особи мають право на застосування спрощеної системи оподаткування).

Але, слід обґрунтовано підійти до питання запровадження в Україні системи оподаткування сімейних підприємств.

Ризиками впровадження сімейного бізнесу можуть стати: сімейні конфлікти; можлива непрофесійність працівників сімейного підприємства; вузька спеціалізація та кооперація українських підприємств; часті зміни податкового законодавства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. European family business barometer [Electronic resource]. – Way of access: <https://m-eti.fr/wp-content/uploads/2019/06/EFB-barometer-2018-1.pdf>

2. Про сімейне підприємство: Проект Закону України від 07.04.2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chp.com.ua/all-news/item/8385-obgovoryuємо-proekt-zakonu-ukraini-pro-simejne-pidpriemstvo>
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо стимулювання розвитку сімейного підприємництва): Проект Закону України від 01.03.2013 року № 2441. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45941
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо стимулювання діяльності фермерських господарств: Проект Закону України від 03.09.2020 року № 4046 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69824
5. Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» щодо стимулювання виробництва молока». Проект Закону України від 22.03.2021 року № 5297 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71503

Чернодубова Е. В.

*доцент кафедри фінансів і банківської справи
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля*

Розмислова М. О.

*студентка
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля
м. Северодонецьк, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНЕЗИСУ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОШЕНЬ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ФІНАНСОВОГО ВИРІВНЮВАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Звертаючись до дослідження теоретичних аспектів регулювання міжбюджетних відносин, необхідно виділити основні етапи генезису даного поняття. Теоретичні уявлення про бюджетну систему і відносинах між рівнями влади в бюджетному процесі визначалися конкретними умовами соціально-економічного розвитку суспільства, відповідно до якого розвивалися сутнісні характеристики цього явища.

Наукове видання

Стратегічні орієнтири розвитку економіки країни та регіонів

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Львів, 25 вересня 2021 року)

Редактор – *Ю.С. Павленко*
Технічний редактор – *В.О. Удовиченко*
Коректор – *О.М. Забела*

Підписано до друку 29.09.2021. Формат 60x84/16.
Ум.-друк. арк. 5,81. Замовлення № 0921/96. Ціна договірна.
Віддруковано з готового оригінал-макета.
Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Цифровий друк. Наклад 100 прим.

Надруковано у поліграфічному центрі
Львівської економічної фундації
м. Львів, проспект Чорновола, 7
Тел. +38 (063) 204 34 31